

KAMU YÖNETİMİ PROGRAMLARININ AKREDİTASYONU'NDA EAPAA VE NASPAA KRİTERLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI*

Sezai ÖZTOP^a

Mustafa LAMBA^b

Öz

Her ülkenin ve hatta her üniversitenin kamu yönetimi programlarında farklılıklar bulunmasına rağmen, kamu yönetimi programları açısından belli bir kaliteyi yakalamak amacıyla Avrupa ve Amerika'da bazı ortak standartlar belirlenmiştir. ABD'de 1974 yılında kurulan Kamu Politikası, İlişkiler ve İdare Okulları Ağı (NASPAA-Network of Schools of Public Policy, Affairs and Administration) ve 1999'da Avrupa'da kurulan Avrupa Kamu Yönetimi Akreditasyon Birliği (EAPAA-European Association of Public Administration Accreditation) belirlenen standartlara göre kamu yönetimi programlarını akredite eden iki önemli kuruluştur. Bu kuruluşlar farklı ülkelere akreditasyon hizmeti vermekte olup, Türkiye, her iki kuruluşun da hizmet verdiği ülkeler arasındadır. Türkiye'de henüz NASPAA'dan akreditasyon almış program bulunmazken, TODAİE yüksek lisans programı ve ODTÜ lisans programları EAPAA'dan akreditasyon almıştır. NASPAA'nın akredite ettiği yüksek lisans programı sayısı 197 iken, EAPAA tarafından akredite edilen program sayısı 12'si lisans ve 32'si yüksek lisans ve 8'i uzmanlık programı olmak üzere toplam 52'dir. Bu çalışmada, üniversitelerin kamu yönetimi programlarına akreditasyon sağlayan NASPAA ve EAPAA'nın akreditasyon kriterleri ve ilgili prosedürler incelenerek iki kuruluş arasında karşılaştırma yapılmaktadır. Yapılan

---

* Bu makale, 21-23 Şubat 2019 tarihleri arasında Nuh Naci Yazgan Üniversitesi'nde düzenlenen 16. Kamu Yönetimi Forumu'nda (KAYFOR 16) sunulan ve özet metin olarak yayımlanan bildirinin genişletilmiş halidir.

^a Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, sezaioztop@mehmetakif.edu.tr

^b Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, mlamba@mehmetakif.edu.tr

karşılaştırma sonucunda, EAPAA'nın başvuran lisans ve yüksek lisans programlarına hem sertifikasyon hem de akreditasyon sağladığı, NASPAA'nın ise sertifikasyon sağlamadığı ve akreditasyonu da sadece yüksek lisans programlarına sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca EAPAA, akreditasyon başvurularında programın normal süresine ilave olarak 2 yıllık süre geçmesi koşulunu ararken, NASPAA böyle bir koşul belirlememiştir. NASPAA'nın akreditasyona ilişkin dokümanlarının EAPAA'ya göre çok daha detaylı ve anlaşılır olduğu ve daha işlevsel bir web sayfasına sahip olduğu görülmüştür. Akreditasyon kriterleri bağlamında, her iki kuruluşun da misyon temelli kriterler kullandıkları ve programların özgünlüğünü ve içeriklerini dikkate aldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Akreditasyon, EAPAA, NASPAA, Eğitim.

Giriş

Eğitim ülkelerin kalkınması ve ilerlemesinde en temel faktörlerden birisidir. Eğitimin kalitesinin yükselmesi, daha nitelikli bireylerin yetişmesine ve sunulan ürün ve hizmetlerin kalitesinin artmasına katkı sağlamaktadır. Eğitim, belirlenen anlayış ya da felsefe doğrultusunda seçilen amaçların bireylere kazandırılması için gerekli kısa ve uzun vadeli, dar ve geniş kapsamlı pek çok öğretim süreçlerinin birleşimi olarak görülmektedir (Çiner, 2015, s. 4). Bundan dolayı eğitimin her düzeyinde belirli bir standardın yakalanması önem arz etmektedir. İlk ve orta düzey eğitim, daha çok ulusal ölçekte değerlendirilmekteyken, yükseköğretimin uluslararası boyutu da bulunmaktadır. Yükseköğretimin çeşitli programlarının niteliğini ölçmeye ve arttırmaya yönelik uluslararası düzeyde standartlar geliştirilmektedir. Kamu yönetimi programı da uluslararası standartlara sahip alanlardan biridir.

Kamu yönetimi eğitimi, kamu görevlilerinin niteliğinin artırılması vasıtasıyla kamu yönetimi mekanizmasının etkinlik ve kapasitesini geliştirmek ve kamu hizmetlerinin kalitesinin artırılması bakımından önemli bir faktördür. Ulusal kalkınmanın başarıyla ulaştığı ülkelerdeki ortak nokta, kamu yöneticilerinin eğitimi ve yetiştirilmesine verilen önemdir (Altunoğlu, 2015, s. 305-307). Kamu hizmetlerindeki etkinlik ve sürdürülebilirliğin sağlanması, vatandaşın beklediği nitelikte hizmet üretilmesi ve sunulması açısından en önemli unsur kamu görevlileridir (Uluğ, 2015, s. 325). Kamu yönetiminde görev alan yöneticilerin ve çalışanların iyi bir eğitim almaları ve ayrıca hizmet içinde gereğince eğitilmeleri, idarenin başarısında başlıca belirleyici faktörlerden biridir. Bu nedenle kamu yönetimi eğitimi, ülkedeki en kritik yükseköğretim

alanları ve disiplinleri arasında görülmektedir (Parlak, 2015a, s. 1). Türkiye'de birçok hükümet programı ve beş yıllık kalkınma planlarında, kamu görevlilerinin eğitime özel önem atfedilmekte, eğitim ve yetiştirme faaliyetlerinin, kamu görevlilerinin bilgi ve deneyimini arttırmak ve kaliteyi teşvik etmek suretiyle kamu hizmetlerinin kalitesinin yükseltecek bir yol olarak görülmektedir (Acar & Özgür, 2004, s. 200).

Türkiye'de kamu yönetimi eğitiminin verilmesinde, Osmanlı İmparatorluğu zamanında Enderun'dan başlayarak günümüze kadar birçok eğitim kurumu etkin rol oynamıştır. Cumhuriyet öncesi dönemde Enderun Mektebi, Mekteb-i Mülkiye ve Bab-ı Ali Mektebi, Cumhuriyetten sonraki dönemde ise Türkiye Orta Doğu ve Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden başlayarak diğer üniversitelerde de açılmaya başlayan kamu yönetimi bölümleri kamu yönetimi eğitimi açısından önemli rol oynamıştır. TODAİE'de 1953'te ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde ise 1957 yılında kamu yönetimi kürsüsü kurulmuştur. Aynı dönem içinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kendi içinde Ekonomi ve İstatistik, İşletme Yönetimi ve Kamu Yönetimi olmak üzere üç ana bölüme ayrılmıştır. Kamu Yönetimi Bölümü'nde idare hukukundan bağımsız ve Anglo-Amerikan kamu yönetimi yaklaşımının etkisinde bir kamu yönetimi öğretimi verilmeye başlanmıştır (Mihçioğlu, 1988, s. 70; Altan, Kerman, & Aktel, 2009, s. 230).

Kamu yönetimi biliminde olduğu gibi eğitiminde de iki ekol dikkati çekmektedir. Kıta Avrupa geleneğinde, siyaset bilim ve idare hukuku ile ilişkiliyken, Anglo-Amerikan sisteminde kamu yönetimi daha teknik bir bilim veya disiplin olarak algılanmaktadır (Görmez, 2015, s. 26). Gerek ülkemizde gerekse yabancı ülkelerde kamu yönetimi disiplini kapsamında verilen derslerin çok sayıda ve çok çeşitli olduğu görülmektedir. Üniversiteler, fakülteler ve bölümler itibariyle kamu yönetimi akademik eğitimi dahilinde öğrencilere sunulan derslerin genel müfredatı, ders kredileri, derslerin adları, dönemler itibariyle dağılımları, anabilim dalı bazında oranları ve paylaşımları, bazen içerikleri, sunum şekilleri, kaynakları ve değerlendirme yöntem ve kriterleri bakımından çok farklı uygulamaların ve içeriklerin olduğu gözlenmektedir (Parlak, 2015b, s. 56).

Bugün Türkiye'de açık bulunan 100'ün üzerinde kamu yönetimi bölümünde yaklaşık 50.000 öğrenci lisans eğitimi almaktadır. Türkiye'de kamu yönetimi eğitiminin özellikle 2000'li yıllarla birlikte sempozyum, çalıştay ve

kitaplarda yoğun olarak incelenmeye başladığı görülmektedir. Bu yoğunlaşmada, yükseköğretim kurumlarındaki kamu yönetimi bölümlerinin artması kadar Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı çerçevesinde Türk kamu yönetimindeki değişim ve dönüşüm hareketleri (Eryılmaz, 2013, s. 101) ve 2004 yılında AB'ne tam üyelik sürecinin başlamasının etkili olduğu değerlendirilmektedir (Çelik, Usta, & Çelik, 2012, s. 380).

Uluslararasılaşma kavramı, ulus devletlerin ekonomik, sosyal ve kültürel sistemlerde önemli bir rol oynamaya devam ettikleri, ancak giderek birbirlerine daha bağımlı oldukları ve sınırları aşan faaliyetlerin sayıca kapsam olarak arttığı bir ortamı ifade etmektedir (Demir, 2015, s. 39). 1970'ler sonrası Neo-liberal politikalar doğrultusunda, kamu hizmetlerindeki etkinlik, etkililik, şeffaflık, performans ve çıktı odaklılık gibi kavramların lisans ve yüksek lisans eğitimlerinde de program değerlendirme ve akreditasyon çalışmalarını etkilediği görülmektedir (Akdoğan, 2015, s. 447). Bu süreçte kamu yönetimi eğitiminin uluslararası düzeyde standartlarının belirlenmesine yönelik olarak bazı akreditasyon kuruluşları tesis edilmiştir. Bunlar arasında ön plana çıkanlar, 1974 yılında kurulan NASPAA (Network of Schools of Public Policy, Affairs and Administration), 1999 yılında kurulan EAPAA (European Association of Public Administration Accreditation) ve UNPAN (United Nations Public Administration Network) ile 1994 yılında kurulan NISPACEe'dir (the Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe).

Eğitim programlarının kalitesinin sürdürülmesi açısından müzakereye, dış denetime ve eleştiriye açık olmak önemlidir. Ulusal ve uluslararası akreditasyon kuruluşları bu amaca hizmet etmektedir. Programların uluslararası akreditasyona ihtiyaç duymasının sebepleri arasında da (i) hesap verilebilirlik fonksiyonu, (ii) kalite güvence fonksiyonu, (iii) disiplinin kimliği ve bütünlüğünü koruma fonksiyonu, (iv) kamu yönetiminin diğer disiplinler arasında bağımsız ve özgür bir disiplin olarak gelişmesini sağlama fonksiyonu gösterilmektedir (Daemen & Krogt, 2008, s. 25-26).

Avrupa ve ABD'deki yüksek lisans programlarında son yıllarda içerik açısından uyum seviyesinin yükselmekte olduğu ve bu durumun da EAPAA ve NASPAA'nın akademi ve üniversiteler arasındaki profesyonel diyalogu güçlendirmesinden kaynaklandığı ifade edilmektedir (Matei & Matei, 2013, s. 539). Türkiye'de Yüksek Öğretim Kurumu tarafından bazı genel kurallar belirlenmekle birlikte kamu yönetimi ve eşdeğer bölümlerdeki standartların ve

ilkelerin oluşturulmasına yönelik olarak ABD ve Avrupa'dakilere benzer herhangi bir örgütlenme gerçekleştirilememiştir (Ömürgönülşen, 2010, s. 156).

Bu çalışmanın amacı, üniversitelerin kamu yönetimi programlarının değerlendirilmesinde kullanılmakta olan EAPAA ve NASPAA akreditasyon süreçleri ve kriterlerinin incelenmesi ve karşılaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, EAPAA ve NASPAA'nın akreditasyon süreçleri ve akreditasyon kriterlerinin karşılaştırılması amacıyla her iki kuruluşun da web sayfalarında sunulan belgeler incelenmiştir.

A. Avrupa Kamu Yönetimi Akreditasyon Birliği (EAPAA)

Kamu yönetimindeki araştırmaların nasıl biçimlenebileceği ve nasıl olması gerektiğine yönelik kılavuzluk sağlama açısından EGPA, NISPAcee gibi kuruluşların stratejik bir önemi bulunmaktadır. Bu kuruluşlar aynı zamanda Avrupa içinde ve dışındaki araştırma kuruluşları, fon sağlayıcı kurumlar (Avrupa Bilim Fonu) ve ulusal kuruluşlar açısından da yol gösterici olmaktadır (Bouckaert, 2010, s. 3-4).

Her ülkenin ve hatta her üniversitenin kamu yönetimi programlarında farklılıklar bulunmasına rağmen, Avrupa'da kamu yönetimi programları açısından belli bir kaliteyi yakalamak amacıyla bazı ortak standartlar belirlenmiştir. 1999 yılında kurulan Avrupa Kamu Yönetimi Akreditasyon Birliği (EAPAA)¹, üniversitelerin kamu yönetimi programlarını belirlenen kriterlere göre değerlendirmekte ve akreditasyon sağlamaktadır. EAPAA'nın misyonu: "Akreditasyon Komitesi vasıtasıyla, Avrupa'daki kamu yönetimi programlarına yönelik standartlar geliştirerek programların kalitesini yükseltmek; müfredatın geliştirilmesini ve inovasyonu teşvik etmek; kalite ve akreditasyon tartışmaları için bir forum oluşturmak" şeklinde ifade edilmektedir.

Halen 15 ülkeden 50 kamu yönetimi programına akreditasyon sağlanmış olup, Türkiye'den sadece TODAİE kamu yönetimi yüksek lisans programının akreditasyonu mevcuttur. Avrupa ve Türkiye'de değerlendirme süreci devam eden birçok kamu yönetimi programı bulunmaktadır.

¹ EAPAA akreditasyon ve sertifikasyon süreçlerine ve kriterlerine ilişkin bilgiler ile akredite olan programların listesi için bkz. (EAPAA, 2018a).

1. Kuruluş ve Üyeler

EAPAA, Avrupa'nın her yerinde geçerliliği olan ve kamu yönetimi alanındaki tek kalite güvence otoritesi olarak kabul edilmektedir. Şimdiye kadar Avrupa genelinde, kamu yönetimi alanındaki önde gelen enstitüler dahil 50'den fazla programa akreditasyon sağlamıştır.

EGPA ve NISPAcee EAPAA'nın, resmi üyeleridir.

EAPAA, otonom bir organizasyondur ancak kamu yönetimi alanında EGPA, NISPAcee, ICAPA (The International Commission on the Accreditation of Public Administration and Training Programs), IIAS (International Institute of Public Administration), IASIA (International Association of Schools and Institutes of Administration) ve NASPAA (Network of Schools of Public Policy Affairs and Administration) gibi kuruluşlar ile yakın işbirliği içindedir. EAPAA ayrıca, INQAAHE (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education) ve EASPA'nın (European Alliance for Subject – Specific and Professional Accreditation & Quality Assurance) üyesidir.

2. Akreditasyon Süreci

Başvuru prosedürü birkaç adımdan oluşur. Başvuru yılın herhangi bir zamanında yapılabilir. Ancak, Akreditasyon Komitesi yılda bir kez, Eylül ayında toplanır. Başvuruların yılın ilk aylarında yapılması, karar sürecinin aynı yıl içinde tamamlanması açısından önemlidir.

Süreç dört adımdan oluşmaktadır:

1. Kamu yönetimi alanındaki bir veya birkaç programının akreditasyon veya sertifikasyonu ile ilgilenen bir kurum EAPAA'nın web sitesindeki formu doldurmak suretiyle başvuru yapar. İnceleme için uygunluk tespiti sonrasında, EAPAA tarafından belirlenen ücret yatırılır.
2. Program, kendisiyle ilgili tüm bilgileri içeren ve belirlenmiş formata uygun olan bir öz değerlendirme raporunu sunar.
3. EAPAA, programı yerinde incelemek ve ilgili tüm paydaşlarla görüşmek için bir ekip gönderir. Bu ekip, farklı ülkelerden uzman akademisyenler ile bir öğrenci temsilcisi ve bir uygulamacıdan oluşur.
4. Ekip, EAPAA'nın bağımsız Akreditasyon Komitesi'nin kararına temel teşkil edecek detaylı bir yerinde inceleme raporu hazırlar. EAPAA'nın

rapor doğrultusunda akreditasyon veya sertifikasyon için vereceği uygunluk kararı yedi yıl süreyle geçerlidir.

Akreditasyon ücreti 5.000 Euro ve sertifikasyon ücreti 3.000 Euro'dur. Bu ücretler 7 yıl sonraki yenilemelerde aynen ödenmektedir. Bu ücret haricinde, yerinde inceleme ekibinin masrafları da değerlendirme başvurusunu yapan programa faturalandırılır (bkz. Tablo 3).

3. Değerlendirme Kriterleri

EAPAA'nın değerlendirme işlemi, sadece basit bir formalite ve prosedür kontrolünden ibaret olmayıp, belirlenmiş kriterlere bağlı olarak kamu yönetimi alanında uluslararası tanınırlığa ve deneyime sahip akademisyenler tarafından yapılan bir incelemedir. Dolayısıyla birliğin değerlendirme raporları, incelenen programların içeriklerine ve uygulamalarına dair, standartlara dayalı bir sonuç ortaya koymaktadır. Amaç, programların daha yüksek bir eğitim kalitesine ulaşması için yüksek kalitede bir geri dönüş sağlamaktır. Genel kalite standartları çerçevesinde, programların özgünlüğü de dikkate alınır. Çünkü iyi bir kamu yönetimi programı için tek bir model yoktur ve EAPAA, incelenen programların kendi özgün modellerini geliştirmelerine olanak sağlayacak esneklik göstermektedir. Elde edilen akreditasyon, programın mükemmeliyet düzeyini artırmanın yanı sıra, uluslararası alanda kabul edilebilirliğine ve öğrencilerin programa yönelik tercihlerinin artmasına katkı sağlamaktadır. 2014 yılında, EAPAA'nın yüksek hizmet kalitesi Avrupa Kalite Güvence Sistemi (EQAR) tarafından tanınmıştır (EAPAA, 2018b).

1999 Bologna Sözleşmesi çerçevesinde EAPAA, programlara yönelik farklı kategoriler tanımlamaktadır:

- Kamu yönetimi lisans programları
- Kamu yönetimi yüksek lisans programları
- Bütünleşik kamu yönetimi programları
- Üst ve orta düzey kamu yönetimi uzmanlık programları

Programların niteliklerinde farklılıklar bulunması nedeniyle EAPAA, akreditasyon ve sertifikasyon şeklinde iki tür değerlendirme yapmaktadır. Bu iki değerlendirmenin süreçleri benzerlikler içermesine rağmen bazı farklılıklar da taşımaktadır. Akreditasyon süreçleri, programların akademik açıdan multidisipliner, uluslararasılaşma ve araştırma temelli olmalarına daha fazla

vurgu yapmakta olup, akreditasyon değerlendirmesi, uluslararası yönelimli ve belli bir gelişmişlik seviyesine ulaşmış programlar için daha uygundur. Sertifikasyon süreci ise ulusal kamu hizmeti eğitimine vurgu yapmakta ve daha az prosedür ve ücret gerektirmektedir. Dolayısıyla sertifikasyon, akreditasyona doğru atılmış ilk adım olarak görülmektedir.

a. Akreditasyon Kriterleri

Akreditasyon kriterleri ilk olarak 2000 yılında oluşturulmuş ve son olarak 2013 yılında güncellenmiştir. Programın kendi değerlendirme raporunun ve akreditasyon bedelinin alınmasını müteakip, yerinde değerlendirmeye geçilmektedir. Değerlendirme sonunda kriterlerin karşılandığının tespit edilmesi halinde Akreditasyon Komitesi onayını müteakip akreditasyon sunulmaktadır. Kamu yönetimi programlarına yönelik akreditasyon değerlendirmesinde; (1) program alanı, (2) misyon odaklı akreditasyon, (3) program seviyesi, (4) uygulama ve sahada eğitim durumu, (5) program müfredatı, (6) kalite geliştirme ve inovasyon, (7) öğrenci değerlendirmesi, (8) program sorumluluğu, (9) programın yer aldığı fakülte, (10) öğrenci kabulü, (11) destekleyici hizmetler ve imkanlar, (12) öğrenci hizmetleri ve (13) bilgilendirme hizmetleri (EAPAA, 2018c) başlıkları altında oluşturulmuş olan kriterler dikkate alınmaktadır.

Akreditasyon veya sertifikasyon için başvuracak programların lisans veya yüksek lisans programı düzeyinde eğitim vermeleri ve birliğin web sitesinde belirtilen, Türkiye'nin de yer aldığı 48 ülke arasında yer alması gereklidir. EAPAA, kurumlar değil kamu yönetimi programları için akreditasyon sağlamaktadır.

Yerinde inceleme ekibi, farklı ülkelerden üç kamu yönetimi uzmanı, bir uygulayıcı ve bir öğrenci temsilcisi olmak üzere beş üyeden oluşturulur. Uzmanlardan birisi başkan olarak tayin edilir.

Akreditasyon için başvuru yapacak programın, normal öğretim süresi + 2 yıldır devam etmesi gereklidir. Örneğin 4 yıllık eğitim veren bir program ancak 6. yılını tamamladıktan sonra başvuru yapabilir. Buradaki amaç, önceki iki dönem mezunları ile görüşerek program politikaları, süreçleri ve mezunların işe yerleşme durumunu değerlendirmek için yeterli veri temin edilebilmesidir.

Başvuru formunda programın tam zamanlı, yarı zamanlı veya uzaktan öğretim olup olmadığı ve bu programların (varsa) aralarındaki farklar belirtilmelidir.

Programlar, müfredatlarında oluşan değişikliklere ilişkin olarak iki yılda bir EAPAA sekterliğine bilgi vermek durumundadır. Aksi halde sertifikasyon iptal edilebilir.

EAPAA'nın belirlemiş olduğu standartların amacı, programlara aynı müfredatları dikte ederek belirli bir kalıba sokmak değil, değerlendirme açısından belirli bir çerçeve sunmaktır.

i. Program Alan Koşulu

Sertifikalandırılacak programın adı, kelimenin en geniş anlamıyla kamu yönetimi temel alanına uygun olmalıdır. Programların sorumluluğu sadece teknik yeterliliğe sahip bireyler yetiştirmek değil, aynı zamanda teorik ve ampirik araştırmalara dayalı, akademik düzeyde bir kamu yönetimi eğitimi vermektir. Lisans programlarından farklı olarak, kamu yönetimi yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde bazı giriş koşulları belirlenmesi zorunludur (örneğin; kamu yönetimi lisans mezunu olmak gibi).

ii. Program Misyonu

Programın net bir şekilde eğitim felsefesi ve misyonunu belirtmesi gereklidir. Program hedeflerinin, başarılması arzulanan yeterlikleri ve/veya öğrenme çıktıları içermelidir. Kamu yönetimi programının amaçları ve misyonuyla uyumlu yeterli pratik beceriler kazandırılmasına önem verilmektedir. Program içinde teorik eğitimin pratik becerilerle pekiştirilmesi teşvik edilmektedir. Standartların yorumları yapılırken, programın misyonu, hedefleri ve bu misyonu gerçekleştirme başarısı dikkate alınır.

iii. Müfredat

Programın müfredatının, kamu sektöründeki ihtiyaca ve akademik yaşamdaki gereklere uygun olarak hazırlanması istenmektedir. Müfredatın tüm bileşenlerinin program misyonu ve hedefleriyle ilişkili olması gereklidir. Dolayısıyla program müfredatı, öğrenme çıktıları ve hedefleriyle ilgili olarak hazırlanmalıdır.

Öğrencilerin, bir danışman gözetimi altında kamu sektöründeki sorunları ortaya koyma ve çözüm önerileri geliştirebilme konusunda, lisans veya yüksek lisans seviyesine uygun olarak bağımsız çalışma becerisi sergileyebilmeleri gereklidir. Müfredat içeriği, öğrencilerin değerlerini, bilgilerini ve etik değerlere uygun verimli çalışma yeteneklerini zenginleştirmeye uygun olmalıdır.

Program hedefleri öğrenci kategorilerine (hizmet öncesi, hizmet içi, tam zamanlı, kısmi zamanlı) uygun olarak programın özellikleri, ağırlıklı konular ve temel hizmet kategorilerini içermelidir.

Program, hazırlanan içerikle uyumlu olmalıdır. İçerik akışının, programın amaçları ve öğrenme çıktılarına uyumlu olmasına ve belirtilen program süresi içinde öğrencilere aktarılabilir olmasına dikkat edilmelidir.

Programın yapısı, içerikleri ve öğrenme planı programa alınacak öğrencilerin nitelikleriyle uyumlaştırılmalıdır. Programa alınacak öğrencilerde giriş koşullarına dikkat edilmelidir. Girişte eksikliği görülen ancak giderilebileceği düşünülen öğrenciler için uygun bir hazırlık programı sunulmalıdır.

Program mezunlarının hedeflenen öğrenme çıktılarına ulaşması önemlidir. Amaçlanan sonuç, mezunların kamu sektörü veya akademik hayatta çalışabilecek beceriyi kazanmalarıdır.

iv. Kalite Geliştirme ve İnovasyon

Program, hedeflere ulaşma düzeyini kontrol etmeli ve bu sonuçları, programın yönetilmesi ve hedeflerin revize edilmesinde kullanmalıdır. Programa ilişkin paydaşlarla birlikte ihtiyaç duyulan yeniliklerin müzakere edilebilmesi ve buna uygun olarak programda revizyonlar yapılabilmesi için çalışılmalıdır.

Program, daha önce kurum dışından yapılan denetimlerde belirtilen hususlara yönelik olarak yapısal ve içerik eksikliklerini giderdiğini göstermelidir.

v. Öğrenci Değerlendirmesi

Program öğrencilerin ulaştığı performansı değerlendirir. Bunu yaparken program hedeflerine ulaşma düzeyini tespit edecek yöntemler kullanılır. Değerlendirme sonucunda öğrencilere uygun şekilde geri dönüşler sağlanır.

vi. Program Gereklere

Kurumsal organizasyona uygun olarak, kamu yönetimi programının sorumluları belirlenmeli ve görev dağılımı yapılmış olmalıdır. Bu personel, görev tanımları içinde gerekli inisiyatif ve karar yetkisine sahip kılınmalıdır.

Program içeriklerine ve sorumluluklarına göre yeterli sayıda akademik personel istihdam edilmelidir. Mevcut akademik personel program içerikleriyle ve sorumluluklarıyla ilişkilendirilmiş olmalıdır.

vii. Akademisyen Nitelikleri

Programda görevli akademik personelin uygun bir yüzdelik oranı doktora derecesine sahip olmalıdır. Doktora derecesi olmayanların ise programa doğrudan ilgili akademik bir deneyim ve profesyonel bir tecrübeye sahip olduğunu belgelemek gereklidir. Akademik personelin uzmanlık alanı ve deneyimi, programı hedeflediği şekilde sunmaya uygun olmalıdır. Program içinde ders verme görevi olan her bir öğretim elemanı temel eğitim verme becerilerine sahip olduğunu belgelemelidir. Programda görevli akademik personelin fiilen kamu yönetimi alanında yeterli sayıda araştırması ve çalışması bulunmalıdır.

Genel Akademik Nitelikler (EK 2)

- Analitik problem çözme yaklaşımı
- Bir konuya ilişkin bilimsel ve beşeri açıdan eleştirel değerlendirme yapabilme becerisi
- Analitik ve eleştirel düşünce yöntemi ile mantıklı çıkarımlarda bulunma becerisi ve güncel bilimsel gelişmeleri takip edebilme becerisi
- Multi disiplinler, disiplin içi ve disiplinler arası işbirliğine açıklık
- Akademik bilgi ve deneyimini sosyal, profesyonel ve ekonomik alanlarda kullanabilme becerisi
- Uygun akademik iletişim becerileri
- Kendi düşünce tarzını ve çalışma yöntemlerini yansıtabilme ve kusurları giderici adımlar atabilme becerisi
- Akademik eleştiri standartlarını taşıma
- Bilim ve teknolojideki gelişmelerin etik, normatif ve sosyal sonuçları hakkındaki farkındalık

viii. Öğrenci Kabulü

Akademik ön gerekleri dahil, öğrencilerin programa girişi amaçları, giriş ilkeleri ve giriş standartları program amaçları ve misyonu ile uyumlu olmalıdır.

Her bir farklı kategoriye alınacak öğrencilerde (hizmet öncesi, hizmet içi vs.) herhangi bir farklı koşul varsa bunlar net olarak ilan edilmelidir. Program, öğrencileri arasında erkek ve kadınlara ilişkin dengeli bir orana dikkat etmelidir.

ix. Destekleyici Hizmetler ve Tesisler (Sertifikasyonda Opsiyonel)

Konaklama ve temel nitelikteki tesisler, programı etkin ve verimli bir şekilde yürütmek için yeterli olmalıdır.

x. Öğrenci Hizmetleri (Sertifikasyonda Opsiyonel)

Öğrenci hizmetleri programın misyonu açısından yeterli olmalıdır. Program danışmanlığı, program değerlendirmesi ve kariyer rehberliği gibi hizmetler sunulmalıdır. Programa yönelik potansiyel öğrencilere ve halka program hakkında yeterli bilgi sunulmalıdır.

EAPAA lisans ve yüksek lisans düzeyindeki programları değerlendirirken QANU'nun (Quality Assessment Netherlands Universities) aşağıdaki tabloda gösterilen tanımlayıcılarını kullanmaktadır. QANU, Hollanda'da ulusal düzeyde yükseköğretim kurumlarının kalite değerlendirmesini yapan bir kuruluştur.

Tablo 1. Lisans ve Yüksek Lisans Düzeyindeki Programlar için Dublin Tanımlayıcıları (EK 1)

	Lisans Eğitiminin Nitelikleri	Yüksek Lisans Eğitiminin Nitelikleri
Bilgi ve anlayış	İlgili alandaki bilgiler ve anlayış, yüksek öğrenim seviyesine uygun bir şekilde aktarılmaktadır. Alandaki ileri çalışmalarla desteklenen bilgiler sunulmakta ve yeni/güncel eserlerde sunulan yaklaşımlar kapsamaktadır.	Programın kurulduğu alandaki bilgiler ve anlayış sergilenmekte ve lisans seviyesi eğitim üzerinde bilgiler sunularak önceki bilgiler zenginleştirilmektedir. Yeni fikirlerin geliştirilmesi ve/veya bunların uygulanması amacıyla sıklıkla araştırmaya dayalı bir temel veya fırsat sunulmaktadır.
Bilgi ve anlayışın uygulanışı	Bilgiler ve anlayış, çalışma alanına veya mesleğe uygun bir tarzda tatbik edilmekte ve çalışma alanında mevcut argümanları ve sorunları çözüme yönelik yetenekler kazandırılmaktadır.	Bilgiler ve anlayış, yeni veya alışlagelen ortamlar dışında, alana ilişkin daha geniş bir perspektif ile (multidisipliner) ele alınmakta ve bilgileri bütünlüştirebilme ve karmaşık

		sorunların üstesinden gelme becerisi kazandırılmaktadır.
Değerlendirme	İlgili sosyal, akademik veya etik konulara yansıtma yönelik değerlendirmeleri sunabilmek açısından, ilgili verileri (genellikle çalışma sahası içindeki) derleme ve yorumlama becerisi kazandırılmaktadır.	Sosyal ve etik sorumluluklara bağlı kalarak, bilgiler ve değerlendirmelere dayalı olarak, eksik veya sınırlı bilgilerle dahi çıkarımlarda bulunma ve değerlendirme yapabilmek becerisi kazandırılmaktadır.
İletişim	Bilgileri, fikirleri, sorunları ve çözümleri hem uzman hem de uzman olmayan kişilere aktarabilme becerisi kazandırılmaktadır.	Sonuçlarını ve bilgileri, gerekçelerin altını çizmek suretiyle hem uzman hem de uzman olmayan kişilere açık ve net olarak aktarabilme becerisi kazandırılmaktadır.
Öğrenme Becerileri	Kendileri için gerekli olan öğrenme becerileri kazandırılmakta ve kendi başına daha ileri çalışmaları sürdürebilme yeteneği verilmektedir.	Geniş oranda kendi başına çalışmayı sürdürmek için ihtiyaç duyulan öğrenme becerileri kazandırılmaktadır.

Kaynak: (QANU, 2005, s. 55).

b. Sertifikasyon Kriterleri

Sertifikasyon kriterleri, 2016 yılında güncellenmiştir. Akreditasyonda olduğu gibi sertifikasyon içinde sadece kamu yönetimi programları başvurabilir. Başvuru yapacak programların temel amacı, resmi geçerliği olan profesyonel ve akademik düzeyde bir eğitim programı sunmaları gerekmektedir. Programın amacı, öğrencileri kamu sektöründeki görevlere ve akademisyen veya araştırmacı pozisyonları için hazırlamak olmalıdır. Kamu yönetimi alanı ifadesi genel bir kavram olup, bu alan içindeki kamu politikası ve kamu işletmeciliği gibi farklı programları da içerir.

Akreditasyonda aranan program eğitim süresi + 2 yıl koşulu, yeni açılan bir program için sertifikasyon başvurusunda aranmamaktadır. Ancak program detaylı olarak hazırlanmış ve programa ilişkin organizasyon ve uygulama araçlarının belirlenmiş olması gereklidir. Ayrıca, değerlendirme başvurusu yapabilmek için programın en az bir yıldır devam etmesi gereklidir.

Tablo 2. Sertifikasyonda Aranan Kriterler (EK 2)

Sertifikasyon Gerekleri	Akreditasyon İçinde Kullanılacak Kriterler
Bu kriterlerin öz değerlendirme içinde yer alması ve en az “yeterli” düzeyde yerine getirilmelidir.	5.1 (Kamu Yönetimi Alanı) 5.2 (Program Misyonu) 5.3 (Program Seviyesi) 5.5.1.1 (Temel Bileşenler) 5.5.1.3 (Programın Yapısı ve Dersler) 5.7 (Öğrenci Değerlendirmesi) 5.9 (Akademik Personel)
Bu kriterlerin öz değerlendirme raporunda bulunması zorunludur ancak tümünün karşılanmasına gerek bulunmamaktadır.	5.4 (Uygulama ve Staj) 5.5.1.2 (Diğer Bileşenler) 5.5.1.4 (Programa Giriş) 5.5.2 (Program Süresi) 5.5.2 (Program Sonuçları) 5.6.1 (Programın Başarısı) 5.6.2 (Müfredat Gelişmesi) 5.6.3 (Harici Değerlendirme) 5.8 (Program Nitelikleri) 5.10 (Öğrenci Kabulü) 6 (Diğer Kriterler)
Bu kriterlerin öz değerlendirme raporunda yer alması tercihe bağlıdır.	5.9.3 (Çeşitlilik: Cinsiyet ve Azınlık) 5.11 (Destekleyici Hizmetler ve Tesisler) 5.12 (Öğrenci Hizmetleri) 5.13 (Halkla İlişkiler)

Kaynak: (EAPAA, 2018d, s. 10).

B. Kamu Politikası, İlişkiler ve İdare Okulları Ağı (NASPAA)

NASPAA kamu yönetimi alanıyla ilgili yüksek lisans programlarını akredite eden bir kuruluştur. Kuruluşun misyonu: “kamu hizmetine yönelik

eğitimde mükemmeliyeti temin etmek ve kamu hizmeti idealini geliştirmek” olarak ifade edilmektedir. 2017 Eylül verilerine göre, NASPAA tarafından akredite edilen kamu yönetimi yüksek lisans programı 197’ye ulaşmıştır².

NASPAA standartları, misyon odaklıdır. Bu durum, her programın özgün şekilde değerlendirilmesine imkan sağlar. NASPAA, her programın içinde bulunduğu ortam kadar, programın spesifik amaçları ve misyonuna karşı duyarlıdır. Ayrıca akredite edilen programlardaki çeşitliliğe de dikkat edilmektedir.

NASPAA, farklı eş organizasyonlarla işbirliği yoluyla farklı iyi uygulama örneklerinin paylaşılmasına ve kamu yönetimi programlarının ilerlemesine katkı sağlar. NASPAA ile yakın işbirliği bulunan organizasyonlar: CAPP (Canadian Association of Programs in Public Administration), EAPAA ve INPAE (Inter-American Network of Public Administration), NISPAAce’dir.

1. Kuruluş ve Üyeler

1950’lerin sonunda CGEPA (Council on Graduate Education for Public Administration) adlı Konsey, NASPAA için temel teşkil edecek faaliyetleri belirlemiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki devletin görevlerinin artması ve kamu hizmetlerindeki sürekli büyüme eğilimi kombinasyonu kamu yönetimi eğitimine olan ihtiyacı da arttırmıştır. Politik değişimler, kamu yönetimi politikalarını ve dolayısıyla da kamu yönetimi eğitimini önemli ölçüde değiştirmiştir. NASPAA’nın kuruluşunun ardındaki asıl neden, 1970’lerde ulusal politikaların dalgalı süreçleri ve çok yavaş değişen davranış tarzları içinde kamu hizmetine yönelik eğitimi düzenlemek ve kabul edilebilir standartlar oluşturmaktır. CGEPA isim değişikliğine giderek, Nisan 1970’den itibaren NASPAA adı altında faaliyetlerini sürdürmeye başlamıştır. Aynen CGEPA da olduğu gibi NASPAA’nın da kuruluşuna kaynaklık eden ASPA’dır (American Society for Public Administration). Dolayısıyla NASPAA, ASPA’nın yasal, mali ve idari açıdan bir parçasıdır. ASPA’nın Yürütücü Direktörü, NASPAA’nın fonlarından sorumludur ve ASPA’nın çeşitli organları da NASPAA’ya destek vermekle görevlidir. 1974’ten itibaren, program bağımsızlığı ve finansal kapasitesinin büyümesiyle birlikte 1977 yılında örgütsel anlamda ASPA’dan ayrılmıştır.

² NASPAA akreditasyon ve sertifikasyon süreçlerine ve kriterlerine ilişkin bilgiler ile akredite olan programların listesi için bkz. (NASPAA, 2018).

CGEPA kuruluşundan itibaren NASPAA'ya dönüşene kadar başlangıçtaki üye sayısını ikiye katlayarak 65 kurumsal temsilciye ulaşmıştır. NASPAA'nın kurumsal üyeleri ise 1974'teki kuruluşunu takip eden yıl 150 iken, bu sayı 1980'lerde 200'ün geçmiştir. NASPAA'nın hizmetleri ve stratejik faydası 1970'lerin ortalarında zirveye ulaşmış, 1980'e gelindiğinde, standartların oluşturulması ve bunların uygulanması NASPAA'nın temel görevi haline gelmiştir.

Günümüzde NASPAA'nın 22'si ABD dışındaki (Brezilya, Çin, Kolombiya, Mısır, Gana, Gürcistan, Macaristan, İtalya, Kenya, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Porto Riko, Katar, Rusya, Suudi Arabistan, Singapur, Güney Kore, Birleşik Arap Emirlikleri, İngiltere, Venezuela, Vietnam) üniversiteler olmak üzere yaklaşık 300 üyesi bulunmaktadır.

2. Akreditasyon Süreci

Akreditasyon başvurusunda bulunan programlar, her yıl 15 Ağustos'a kadar, son akademik yıla ilişkin hazırladıkları öz değerlendirme raporlarını NASPAA'ya sunar. Rapor sonrası, Kasım ayında bir ara rapor hazırlanır. Aralık ve Ocak ayları içinde ara rapora verilen cevap sonrasında bir yerinde inceleme planı yapılır. Ocak – Mart arasında, iki buçuk gün süren yerinde inceleme gerçekleştirilir. Şubat – Nisan arasında gerçekleştirilen yerinde incelemeye yönelik rapor hazırlanır. Mayıs ayında COPRA'nın cevabı alınarak Temmuz ayında akreditasyona ilişkin nihai karar verilir.

Akreditasyon ücreti ilk başvuruda 5.845 USD, her yenilemede 4.774 USD ve yıllık üyelik ücreti olarak da öğrenci sayısına göre 520-729 USD arasında değişen bir ücret ödenmektedir.

3. Değerlendirme Kriterleri

NASPAA'nın değerlendirme kriterlerini oluşturan ve değerlendirme sonuçlarına ilişkin nihai karar organı COPRA'dır (Commission on Peer Review and Accreditation). Biri uygulaması, 13'ü akademisyen olmak üzere, üç yıllığına belirlenen 14 üyeden oluşur. COPRA, akreditasyon kararları ve kurumsal politikaları belirlemek üzere yılda iki kez toplanmaktadır.

NASPAA tarafından verilen akreditasyon yedi yıl süreyle geçerlidir.

4. Akreditasyon Kriterleri

NASPAA'nın akreditasyona ilişkin şu anda kullanılan kriterler 2014 yılında güncellenmiştir. Öncelikle, akredite olmak için başvuran programların, dört adet ön koşulu karşıladıklarını gösteren öz değerlendirme raporlarını sunmaları gerekmektedir. Bu ön koşullar, program uygunluk, kamu hizmeti değerleri, temel odak, dersler başlıkları altında toplanmaktadır. (1) Programın temel hedefi, kamu yönetimi alanında profesyonel eğitim sunmak olmalı ve bunu destekleyen yeterli dokümantasyon sunulmalıdır. (2) Programın misyonu, yönetimi ve müfredatı kamu hizmeti değerine vurgu yapmalıdır. Kamu hizmeti değerleri önemlidir; zira toplumun fertleri tarafından neyin doğru neyin yanlış olduğuna yönelik paylaşılan inançlar, idealler ve ilkeleri yansıtır. Bu değerler, hesap verebilirlik ve şeffaflıktaki kamu yararı, liyakatli profesyonel kamu hizmeti, etkinlik ve tarafsızlık, kamu güvenini sürdürmek amacıyla etik davranmak, vatandaşlarla ve kamu görevlileriyle ilişkilerde saygı, eşitlik ve adalet ilkelerini gözetmeyi içermektedir. NASPAA, vurgu yaptığı kamu hizmeti değerlerinin akredite edilen programlarda tanımlanmasına önem verir. (3) Programların odaklandığı nokta mezunların kamu hizmetlerinde görev alacak yöneticiler, liderler ve uzmanlar olarak hazırlanması olmalıdır. (4) Her bir dönemde alınacak derslerin 36-48 kredi arasında olması gereklidir.

a. Programın Stratejik Yönetilmesi

Bu standart kapsamında, misyon beyanı, program beklentileri ve program değerlendirme kısımları yer alır.

Misyon beyanı içinde programın amacına, kamu hizmeti değerlerine ve programın spesifik vurguları; programın hizmet etmeyi amaçladığı öğrenci, işveren ve profesyonellerin popülasyonu; bilgi, araştırma ve uygulama alanındaki ilerleme sağlayacak katkılara yer verilmelidir.

Performans beklentileri kapsamında, öğrencinin program misyonu ile uyumlu öğrenme beklentileri dahil, ölçülebilir program amaçları, hedefleri ve çıktılarına yer verilmelidir.

Program değerlendirmesi kapsamında, ikiden yediye olan standartlara uygun olarak programın misyonun evrimi, tasarımı ve sürekli ilerlemesine kılavuzluk edecek performans ve faaliyetler hakkındaki bilgileri derleme, uygulama ve raporlama işlemleri gerçekleştirilir.

b. Programın Misyonu ile Yönetmelik Uygulamalarının Eşleştirilmesi

Yönetmelik kapasite kapsamında programın, kendi misyonu, amaçları ve hedeflerine uygun olan bir idari altyapıya sahip olması gereklidir. Akademik yönetim kapsamında ise, en az beş, tam zamanlı öğretim elemanının programın yönetimi ve uygulamasına yönelik karar verme mekanizmalarında yer alması gereklidir. Çünkü program politikaları ve planlarının oluşturulması, eğitim gereklilerinin yerine getirilmesi, öğrenci kabulüne ilişkin tavsiyelerin belirlenmesi ve uygulanması, öğrenci danışmanlığı, müfredat ve öğrenim çıktılarının tespit edilmesi, öğrenci performansı ve başarı değerlendirmelerinin yapılması, akademik personelin atama ve terfi işlemleri, toplu ve ferdi olarak, tam ve kısmi zamanlı akademik personelin performansının tanımlanması ve sağlanmasına yönelik süreçlere katılım için belirli sayıda akademik personele ihtiyaç duyulur.

c. Program Misyonu ile Program Faaliyetlerinin Eşleştirilmesi: Akademik Performans

Akademisyen nitelikleri başlığı altında, ilgili öğretim elemanlarının akademik ve profesyonel olarak programın misyonunu takip edebilecek niteliğe sahip olmaları beklenir.

Akademisyen çeşitliliği başlığı altında, programda akademik personelin istihdamında çeşitliliğe (cinsiyet, etnisite, ırk, engelliler) dikkat edilmesi teşvik edilmektedir.

Araştırma, bilim ve toplumsal hizmet başlığı altında, programdaki akademik personelin üniversite dışındaki toplumsal hizmet faaliyetlerinde programın misyonu, kendi kariyer aşamaları, üniversitenin beklentilerine uygun olarak bilimsel araştırmalar yapması gereklidir.

d. Program Misyonu ile Program Faaliyetlerinin Eşleştirilmesi: Öğrenciye Yönelik Hizmetler

Öğrenci Recruitment kapsamında program misyonuna uygun öğrenci recruitment pratikleri uygulanmalıdır.

Öğrenci kabulü: program misyonuna uygun olarak iyi tanımlanmış öğrenmiş kabul kriterlerine sahip olmalıdır.

Öğrenci destekleri kapsamında, kamu teşkilatındaki kariyerlerde ilerlemeyi sağlamak için öğrencilere ders seçim danışmanlığı, staja yerleştirme

ve gözetim, kariyer danışmanlığı ve işe yerleştirme desteği gibi destek hizmetlerinin bulunması sağlanmalıdır.

Öğrenci çeşitliliği başlığı altında, öğrenci alımı, kabul uygulamaları ve öğrenci destek hizmetleri yoluyla çeşitlilik ve kapsayıcı bir iklim oluşturulmalıdır.

e. Program Misyonu ve Faaliyetlerin Eşleştirilmesi

Evrensel Yeterlilikler başlığı altında program, misyonu ve kamu hizmeti değerlerine ilişkin bir dizi yeterliliği benimsemelidir. Bu yeterliklerin şu beş alanda olması beklenir:

- Kamu yönetiminde önderlik etmek ve yöneticilik yapmak
- Politika süreçlerine katılım ve destek
- Analiz ve sentez yapmak, eleştirel düşünmek, sorun çözme ve karar alma
- Kamu hizmeti perspektifini müzakere etmek ve uygulamak
- Değişen işgücü ve tüm vatandaşlarla verimli iletişim kurmak ve etkileşimde bulunmak

Misyona Özgü Yeterlilikler: program, misyonunu uygulamaya koymak için gerekli ve uygun olan diğer alanlardaki temel yeterlikleri tanımlamalıdır.

Misyona Özgü İsteğe Bağlı Yeterlilikler başlığı altında, programda tercih edilen alan odağına ve niteliklerine uygun hedefler ve yeterlikler tanımlanmalıdır.

Profesyonel yeterlilikler başlığı altında öğrencilerin bilgilerinin, uygulamalı eğitimler ve/veya ilgili mesleki alandaki uygulayıcılarla etkileşim yoluyla pekiştirilmesi beklenir.

f. Program Misyonu ile Kaynakların Eşleştirilmesi

Kaynak yeterliliği: program, öğretim elemanı yeterliliğine ilave olarak misyonunu, hedeflerini ve sürekli ilerlemeyi sağlayacak fonlar, fiziksel imkanlar ve kaynaklara sahip olmalıdır. Örneğin, bütçe, bilgi teknolojileri, kütüphane hizmetleri, destek personeli, eğitim araçları, ofisler, derslikler ve toplantı alanları gibi.

g. Program Misyonu ve Paydaşlarla İletişimin Eşleştirilmesi

İletişimler başlığı altında, programın misyonu, politikalar, uygulamalar ve başarılar hakkında, öğrenim çıktıları dahil, paydaşların (mevcut ve potansiyel öğrenciler, akademisyenler, öğrenci işverenleri, mezunlar, üniversite idarecileri, akreditasyon kuruluşları) karar almasına yetecek şekilde uygun ve mevcut bilgiler sağlanmalıdır. Çünkü paydaşlarla iyi iletişim kurulması, programın saydam, hesap verebilir ve güvenilir olmasını sağlayacaktır.

3. NASPAA ve EAPAA Karşılaştırması

Avrupa ve Amerika orijinli iki akreditasyon kuruluşunun yukarıda açıklanan kriterleri Tablo 3 içinde karşılaştırılmaktadır. Bu iki kuruluş, uluslararası alanda işbirliği içinde faaliyetlerini yürütmektedir. Bundan dolayı değerlendirme kriterleri önemli benzerlikler taşımaktadır. Örneğin akreditasyonun süresi, misyon odaklı olmaları ve akreditasyon süreçleri bakımından birbirlerine yakın kriterleri kullanmaktadırlar. Akreditasyon sundukları program seviyesi ve hizmet sundukları coğrafi alan bakımından farklılık göstermektedir. 1999 yılından beri faaliyette olan EAPAA'nın Amerika kıtasında faaliyeti bulunmazken, 1974'te kurulmuş olan NASPAA'nın ise Avrupa'da İtalya, Macaristan, Hollanda ve İngiltere dışında akreditasyon hizmeti sunduğu üniversite bulunmamaktadır.

Tablo 3. EAPAA ve NASPAA Karşılaştırması.

KARŞILAŞTIRMA BOYUTLARI		EAPAA	NASPAA
Üyelik Kapsamındaki Ülkeler		AB Ülkeleri	ABD
		Ermenistan, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Bosna Hersek, Gürcistan, İzlanda, Kazakistan, Kırgızistan, Makedonya, Moldova, Karadağ, Rusya, Sırbistan, İsviçre, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan, Ukrayna, İngiltere, Özbekistan	Brezilya, Çin, Kolombiya, Mısır, Gana, Gürcistan, Macaristan, İtalya, Kenya, Meksika, Hollanda, Yeni Zelanda, Porto Riko, Katar, Rusya, Suudi Arabistan, Singapur, Güney Kore, Birleşik Arap Emirlikleri, İngiltere, Venezuela, Vietnam

Kamu Yönetimi Programlarının Akreditasyonu'nda Eapaa ve Naspaa Kriterlerinin Karşılaştırılması

Akreditasyon verilen Programlar	Lisans	+	-
	Yüksek Lisans	+	+
	Bütünleşik Y. Lisans	+	+
	Uzmanlık Programı	+	-
Geçerlik Süresi	Akreditasyon	7 yıl	7 yıl
	Sertifikasyon	7 yıl	Sertifikasyon Yok
Başvuru ve Değerlendirme Süreci		Yılda 1 kez (Mart Öncesi)	Yılda 1 kez (15 Ağustos Öncesi)
Değerlendirme Türleri	Öz Değerlendirme Raporu	+	+
	Yerinde İnceleme	+	+
Odak Noktası	Akreditasyon için	Misyon Odaklılık ve Multidisipliner özellik, Uluslararasılaşma ve Araştırma Temellilik	Misyon Temelli
	Sertifikasyon için	Akreditasyonun İlk Adımı	SERTİFİKASYON YOK
Ücret	İlk Akreditasyon	5000 Euro	5845 USD
	Akreditasyon Yenileme	5000 Euro	4774 USD
	Yerinde İnceleme Bedeli	5 kişilik yol, iaşe, konaklama	1500 - 3500 USD

	Yıllık Üyelik Ücreti	YOK	520-729 USD (Öğr. Sayısına Göre)
	İlk Sertifikasyon	3000 Euro	SERTİFİKASYON YOK
	Sertifikasyon Yenileme	3000 Euro	SERTİFİKASYON YOK
	Yerinde İnceleme Bedeli	3 kişilik yol, iaşe, konaklama	SERTİFİKASYON YOK
Akredite Üniversiteler	Türkiye	TODAİE (YL) ODTÜ (Lisans)	-
	Diğer Ülkelerdeki Üniversiteler	52 (12 Lisans, 32 YL., Uzmanlık YL. 8)	197 YL.
İşbirliği Olan Diğer Akreditasyon Kuruluşları		EGPA, NISPAcee, ICAPA, IIAS, IASIA ve NASPAA, INQAAHE, EASPA	CAPPA, EAPAA, INPAE, NISPAcee
Akreditasyon / Sertifikasyon Başvuru Ön Koşulları	Lisans	Program Süresi + 2 yıllık Süre Geçmeli	Ön Koşul Yok
	Yüksek Lisans	Program Süresi + 2 yıllık Süre Geçmeli	Ön Koşul Yok

Sonuç ve Değerlendirme

Kamu hizmetlerinin kalitesi bir ülkede yaşayan vatandaşların refahı, mutluluğu ve toplumsal düzen üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu kalitenin sağlanması ise kamu hizmetlerinin sunulmasındaki en önemli unsur olan kamu personelinin iyi bir eğitim alması ile mümkündür. Dünyada kamu yönetimi alanında iki önemli akreditasyon kuruluşu olan EAPAA ve NASPAA'nın akreditasyon süreçleri ve kriterlerinin incelendiği bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öncelikle, NASPAA'nın akreditasyona ilişkin dokümanlarının EAPAA'ya göre çok daha detaylı ve anlaşılır olduğu ve daha işlevsel bir web

sayfasına sahip olduğu görülmüştür. Her iki kuruluş da değerlendirmelerini yaparken her ne kadar kriterlerine bağlı kalsa da programların özgünlüğünü ve içeriklerini sınırlandıracak hususlardan kaçınmakta olduğu dikkati çekmektedir. Dolayısıyla talep ettikleri kriterler, spesifik olmaktan ziyade genel nitelikler taşımaktadır. Her iki kuruluşun da değerlendirmelerinde misyon temelli kriterleri kullanmaları bu düşüncüyü desteklemektedir.

EAPAA ve NASPAA, akredite olacak programların ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda belirledikleri misyonlarına, misyon temelli müfredat oluşturmalarına, teorik eğitimle uygulamayı birleştirme kapasitelerine ve bu eğitimi gerçekleştirecek akademisyen niteliklerine dikkat etmektedir.

İki kuruluşun faaliyet merkezi olan Amerika ve Avrupa dışında, dünyanın birçok yerindeki üniversitelerin kamu yönetimi programlarından başvuru yapan ve akredite olan programlar mevcuttur. Türkiye'deki üniversiteler, akreditasyon için hem EAPAA hem de NASPAA'nın başvurusunu kabul ettiği ülkeler arasındadır. Şimdiye kadar Türkiye'de NASPAA'dan akreditasyon almış program bulunmazken, EAPAA'dan TODAİE³ yüksek lisans programı ve ODTÜ lisans programlarının akreditasyonları onaylanmıştır. Ancak, NASPAA'nın sadece yüksek lisans program başvurularını kabul ettiği unutulmamalıdır.

Üniversitelerin uluslararası tanınırlıklarının ve eğitim kalitelerinin artırılmasında ve programa yönelik öğrenci tercihleri açısından bu tür akreditasyonlar avantaj sağlamaktadır. Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinde mevcut 122 kamu yönetimi programından sadece ikisinin akredite olması bu konuda henüz yeterli farkındalık düzeyine ulaşılmadığını göstermektedir.

KAYNAKÇA

ACAR, Muhittin. & ÖZGÜR, Hüseyin. (2004). Training of Civil Cervants in Turkey: Progress, Problems and Prospects. *International Journal of Public Administration*, 27(3), 197-218.

³ TODAİE, 9 Temmuz 2019 tarih ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılmış ve öğrencileri Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'ne aktarılmıştır.

- AKDOĞAN, Argun. (2015). Kamu Yönetimi Eğitiminde Kalite ve Akreditasyon. B. Parlak, M. Okcu, & E. Akman içinde, *Kamu Yönetimi Eğitimi: Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektifler* (s. 431-448). Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- AKGÜNER, Tayfun. (2001). *Kamu Personel Yönetimi*. İstanbul: Der Yayınları.
- ALTAN, Yakup., KERMAN, Uysal. & AKTEL, Mehmet. (2009). Kamu Yönetimi Lisans Öğretimi: Kamu Yönetimi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 227-252.
- ALTUNOĞLU, Asu. (2015). Kamu Yönetimi Eğitiminde Öğretim Yöntemleri Sorunu. Filiz Kartal içinde, *Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları* (s. 305-324). Ankara: TODAİE Yayınları.
- BOUCKAERT, Geert. (2010). Research in Public Administration for the Future. *Society and Economy*, 32, 3-15.
- ÇELİK, Fikret., USTA, Sefa., & ÇELİK, Vasfiye. (2012). Türkiye’de Kamu Yönetimi Literatürünün Gelişimi ve Eserlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. H. Kavruk içinde, *IX Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı: Kuram ve Yöntem Açısından Türkiye’de Kamu Yönetimi* (s. 363-382). Ankara: TODAİE Yayınları.
- ÇİNER, Can Umut. (2015). Kamu Yönetimi Eğitimi ve Öğretimi Literatürü Üzerine Bir Çözümleme. B. Parlak, M. Okcu, & E. Akman içinde, *Kamu Yönetimi Eğitimi* (s. 3-24). Bursa: Ekin Yayınevi.
- DAEMEN, Harry., & KROGT, Theo van der. (2008). Four Functions of International Accreditation: The Case of EAPAA and Public Administration in the Netherlands. G. Jenei, & K. Mike içinde, *Public Administration and Public Policy Degree Programmes in Europe: The Road from Bologna* (s. 25-38). Bratislava: NISPAcee Press.
- DEMİR, Fatih. (2015). Yüksek Öğretimde Avrupalılaşma. B. Parlak, M. Okcu, & E. Akman içinde, *Kamu Yönetimi Eğitimi, Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektifler* (s. 37-52). Bursa: Ekin Yayınevi.
- EAPAA (2018, 09 15). *Certification Criteria*. European Association for Public Administration Accreditation: <https://www.eapaa.eu/wp-content/uploads/2016/12/EAPAACertificationCriteriaVersionSeptember2016.pdf> adresinden alındı
- EAPAA (2018, 09 05). *EAPAA: European Association for Public Administration Accreditation*. <http://www.nispa.org/files//EAPAAflyer-2016.pdf> adresinden alındı

- EAPAA (2018, 09 08). *European Association for Public Administration Accreditation*. <https://www.eapaa.eu> adresinden alındı
- EAPAA (2018, 08 30). *European Association for Public Administration Accreditation, Accreditation Criteria Versiyon 9 (2013)*. <https://www.eapaa.eu/wp-content/uploads/2015/04/EAPAAAccreditationCriteriaVersion9Jan2013.pdf> adresinden alındı
- ERYILMAZ, Bilal. (2013). *Kamu Yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- GÖRMEZ, Kemal. (2015). Olgusal ve Kuramsal Boyutlarıyla Kamu Yönetimi Eğitimi. B. Parlak, M. Okcu, & E. Akman içinde, *Kamu Yönetimi Eğitimi, Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektifler* (s. 26-36). Bursa: Ekin Yayınevi.
- MATEI, Lucica., & MATEI, Ani. (2013). Quality Assurance in Bachelor and Master Programmes in Public Administration. A Comparative Study. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 81, 536-539.
- MIHÇIOĞLU, Cemal (1988). *Türkiye'de Çağdaş Kamu Yönetimi Öğretiminin Başlangıç Yılları*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- NASPAA (2018, 10 09). *NASPAA Accredited*. Network of Public Schools of Public Policy, Affairs and Administration: <https://accreditation.naspaa.org> adresinden alındı
- ÖMÜRGÖNÜLŞEN, Uğur. (2010). Türkiye'de Lisans Düzeyi Kamu Yönetimi Öğretiminde Yakın Dönemde Yaşanan Gelişmeler: Mevcut Durum, Sorun Alanları ve Gelişme Eğilimleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(3), 123-161.
- PARLAK, Bekir. (2015a). *Kamu Yönetimi Eğitimi, Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektifler*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- PARLAK, Bekir. (2015b). Kamu Yönetimi Eğitiminin Tarihsel Kökenleri. B. Parlak içinde, *Kamu Yönetimi Eğitimi, Geçmişten Geleceğe Küresel ve Ulusal Perspektifler* (s. 53-76). Bursa: Ekin Yayınevi.
- QANU (2005). *Qanu Protocol: Guide to External Quality Assessment of Bachelors and Masters Degree Programs in Research Oriented Universities, Version 3.1e*. Utrecht: QANU.
- ULUĞ, Feyzi. (2015). Kamu Kesiminde Hizmetçi Eğitim ve Yönetici Yetiştirme. F. Kartal içinde, *Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları* (s. 325-364). Ankara: TODAİE Yayınları.

COMPARISON OF EAPAA AND NASPAA CRITERIA IN THE ACCREDITATION OF PUBLIC ADMINISTRATION PROGRAMS*

Sezai ÖZTOP^a

Mustafa LAMBA^b

Abstract

Education is one of the primary factors in terms of development and improvement of the countries. To increase the education quality contributes in employment of more qualified individuals and increase of the quality of the products and services delivered. It is possible to provide that quality only by means of a qualified education for personnel who are the most important factor in the delivery of services. It is one of the determinant factors to provide a qualified public administration education/training before or after employment in terms of public service. Therefore, public administration education is considered as one of the important disciplines in higher education level. Exclusive importance has been given to the education of public employees in the government plans and the five-year development plans. Education and training activities are considered as means to develop public service quality by increasing the knowledge and experiences of public employees. It is accepted that there two well-known schools in public administration field in the world. First one is American school and the second is European school. It is stated that the public administration programs have become more compatible in Europe

---

* This paper has been presented orally in the 16th International Public Administration Forum (KAYFOR16) which is organised by Nuh Naci Yazgan University on February 21-23, 2019 and published as a summary.

^a Dr. Lecturer, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, sezaioztop@mehmetakif.edu.tr

^b Assoc. Prof., Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, mlamba@mehmetakif.edu.tr

and the United States since EAPAA and NASPAA have improved the professional collaboration among universities in recent years. Although there are some general rules determined by The Higher Education Board in Turkey, any similar organizations like those in Europe and USA could not be established to arrange and evaluate the standards and principles for the public administration programs in Turkey. The accreditations obtained from this kind of organizations provide advantages for international recognizability of universities and the preferences of prospective students. It indicates that the public administration programs in the Universities in Turkey are weak in terms of international recognizability and student preferences since only two of 122 programs present in Turkish universities have got accreditation from EAPAA. There are almost 50.000 students registered in more than 100 public administration bachelor programs in Turkish Universities. It is observed that the public administration education has been started to examine intensively in symposiums, workshops and books since 2000. It is asserted that the transformation processes in line with New Public Management approach and the beginning of EU membership process in 2004 have resulted in that increase. Although there are some differences in Europe and the United States of America and even in each university, some common standards have been determined to achieve a distinctive quality in public administration programs. NASPAA (Network of Schools of Public Policy, Affairs and Administration) which was founded in 1974 and EAPAA (European Association of Public Administration Accreditation) founded in 1999 are two important organizations to provide accreditation for public administration programs according to the standards which are determined by the related boards. In this study, accreditation criteria and related processes of NASPAA and EAPAA have been examined and a comparison made between two organizations. EAPAA and NASPAA consider the program missions, the establishment of syllabuses based on the mission-statements, the integration capacity of theoretical and practical education methods, and the qualities of academics employed in the programs. Although these two organizations provide accreditation and/or certification services in different regions/countries, Turkey is among the countries eligible for both organizations. While there is no program that has obtained accreditation from NASPAA in Turkey, master program of TODAIE and bachelor program of the Middle East Technical University (ODTÜ) have obtained their accreditations from EAPAA. While the Number of master program accredited by NASPAA is 197, the number of programs accredited by EAPAA is 52 (12 bachelor, 32 master and 8 master of expertise). NASPAA provides accreditation only for master

programs, but EAPAA provides accreditation and certification for both bachelor and master programs. As a result of the comparison between these organizations, it has been observed that while EAPAA provides certification and accreditation services, NASPAA provides only accreditation for public administration programs applied. In addition, although EAPAA imposes a condition of two-year period passed after program duration, NASPAA has not determined a condition in relation with time to apply for accreditation. It has been determined also that the documents of NASPAA regarding accreditation are much more detailed and understandable, and it has more functional website than EAPAA. It has been observed that although both organizations act with respect to their criteria during the evaluation, they avoid any limitations in relation to the programs' uniqueness and contents. Therefore, the criteria which they ask the applied programs to obey include general stipulations rather than specific. So, EAPAA and NASPAA generally use mission-based criteria in order not to affect the programs' uniqueness and contents.

Keywords: Public Administration, Accreditation, EAPAA, NASPAA, Education.

